

Μακεδονικά

Τόμ. 5, Αρ. 1 (1963)

Βασιλείου Λαούρδα, Η Μητρόπολις Νευροκοπίου 1900-1907. Εκθέσεις των μητροπολιτών Νικοδήμου και Θεοδωρήτου

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.833](https://doi.org/10.12681/makedonika.833)

Copyright © 2014, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1963). Βασιλείου Λαούρδα, Η Μητρόπολις Νευροκοπίου 1900-1907. Εκθέσεις των μητροπολιτών Νικοδήμου και Θεοδωρήτου. *Μακεδονικά*, 5(1), 548–549. <https://doi.org/10.12681/makedonika.833>

Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἀλλὰ καὶ μόνα τὰ δημοσιευόμενα εἶναι ἀρκετά, διὰ νὰ δώσουν εἰκόνα τῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Μητροπόλεως Δράμας καταστάσεως καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἐθνικῆς δράσεως τοῦ ἐνθουσιώδους μητροπολίτου. Ἰδιαιτέρως ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ μαρτυρία αὐτοῦ περὶ ἀσυγκρίτου ὑπεροχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ, ὡς καὶ ἡ γνώμη του περὶ τῆς γλώσσης τῶν σλαβοφώνων, τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζει, ὅπως καὶ ὁ Gustav Meyer, ὡς «κράμα ἄμορφον καὶ ἀκατασκευάστον γλώσσης σλαβικῆς καὶ ἑλληνικῆς».

Τῆς ἐκδόσεως τῶν κειμένων ὁ ἐκδότης προτάσσει ἀξιανάγνωστον εἰσαγωγὴν, εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ἀνιχνεύει καὶ τονίζει τὰ ἐκ τῆς συγκεντρωθείσης ὕλης προκύπτοντα ἱστορικά διὰ τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα στοιχεῖα. Τὸ ὅλον ἔργον ἀποτελεῖ συμβολὴν ἀξιόλογον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀγῶνος, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλεται ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Μακεδονίας.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Βασιλείου Λαούρδα, Ἡ Μητρόπολις Νευροκοπίου 1900-1907. Ἐκθέσεις τῶν μητροπολιτῶν Νικοδήμου καὶ Θεοδωρήτου. Ἐπιμελεία—Θεσσαλονίκη 1961. [Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἰδρυμα μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου ἀρ. 46]. 8ον σ. XXII + 294 μετὰ πινάκων καὶ εἰκόνων.

Εἰς τὰ Μακεδονικά (τόμ. Β' σ. 414 κ.ε.) ἐδημοσιεύθησαν «Ἱστορικαὶ πληροφορίες», σχετικαὶ πρὸς τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα εἰς τὴν περιοχὴν Νευροκοπίου, συγγραφεῖσαι ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου μητροπολίτου Θεοδωρήτου. Αἱ πληροφορίες αὗται προέρχονται ἐκ κώδικος τῆς Μητροπόλεως, ὁ ὁποῖος μετὰ τοῦ ἄλλου ἀρχείου αὐτῆς περιῆλθεν εἰς τὴν Ἑταιρείαν Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀρχεῖον περιλαμβάνει καὶ ἄλλην ὕλην, πολὺτιμον διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος εἰς τὴν ἀπόκεντρον ταύτην περιοχὴν, ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος εἰς τὸν γενικὸν γραμματέα αὐτοῦ Βασίλειον Λαούρδα ἡ ἐπιλογὴ καὶ ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς. Τὴν ἐπιλογὴν ἔκαμεν οὗτος βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ Ἰδρύματος ὑφηγητοῦ Κ. Βαβούσκου.

Τὸ βιβλίον πλὴν τῶν προλόγων καὶ τῆς εἰσαγωγῆς περιλαμβάνει τρία μέρη. Εἰς τὸ Α') δημοσιεύονται αἱ ἐκθέσεις τοῦ μητροπολίτου Νικοδήμου, εἰς τὸ Β') αἱ ἐκθέσεις τοῦ μητροπολίτου Θεοδωρήτου καὶ εἰς τὸ Γ') πατριαρχικά ἔγγραφα πρὸς τὸν Νικόδημον. Πλὴν τούτων ὁ ἐκδότης ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ προσθήσῃ καὶ Παράρτημα, εἰς τὸ ὁποῖον περιέλαβε Α') σχετικὰ πρὸς τὰ γεγονότα καὶ τὸ Νευροκόπιον ἐν γένει δημοσιεύματα τῶν τότε ἐφημερίδων, Β') ἀφηγήσεις ἐπιζώντων αὐτοπτῶν μαρτύρων τῶν βουλγαρικῶν ὁμοτήτων εἰς τὸ Ζίρνοβον, τὰς ὁποίας περισυνέλεξεν ὁ ἴδιος

μεταβάς ἐπὶ τόπου, Γ') περιγραφὴν λεπτομερῇ τῶν κωδίκων τῆς Μητροπόλεως καὶ Δ') περιγραφὴν τεσσάρων ναῶν τῆς Τουρκοκρατίας εἰς τὴν περιοχὴν Νευροκοπίου, συνταχθεῖσαν ὑπὸ τῆς κ. Λουίζας Συνδίκου· Λαοῦρδα, ἡ ὁποία ἐπεσκέφθη αὐτοὺς μετὰ τοῦ συζύγου της καὶ τοὺς ἐμελέτησεν ἐπιτοπίως. Τὸ βιβλίον κοσμοῦσιν ἐνδιαφέρονσαι ὠραῖαι εἰκόνες τῶν τε ναῶν καὶ τῆς περιοχῆς.

Διὰ τῆς δημοσιευομένης ταύτης ὕλης, τῆς τε ἀρχαιακῆς καὶ τῆς ἄλλης, ὁ ἐκδότης παρέχει πλήρη εἰκόνα τῆς ἀκριτικῆς ταύτης περιοχῆς καὶ τῶν ἐθνικῶν ἀγῶνων, οἱ ὁποῖοι διεξήχθησαν ἐν αὐτῇ καὶ οἱ ὁποῖοι ἀπέδειξαν τὴν προσήλωσιν τῶν κατοίκων αὐτῆς εἰς τὰ ἑλληνικὰ ἰδεώδη παρ' ὅλην τὴν βουλγαρικὴν τρομοκρατίαν.

ΣΤΙΑΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Π α ὕ λ ο υ Γ ὕ π α ρ η, Ὁ καθρέπτης τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος 1903 - 1909. Ἀθήναι 1962. 8ον σ. 336, μετὰ πολλῶν πινάκων καὶ εἰκόνων ἀγωνιστῶν.

Ὁ συγγραφεὺς εἶναι πολὺ γνωστός εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν ὡς φιλόπατρις ἀγωνιστής. Τὴν ἀγωνιστικὴν αὐτοῦ σταδιοδρομίαν ἤρchiσεν ἀπὸ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος, ἔλαβε δὲ μέρος εἰς ὅλους τοὺς μετέπειτα ἀπελευθερωτικούς ἀγῶνας καὶ πολέμους, εἰς τὴν Σάμον, τὴν Ἡπειρον, τοὺς πολέμους τοῦ 1912 - 1913, καὶ κατόπιν εἰς τοὺς παγκοσμίους, τὰ Δαρδανέλλια, τὴν Γαλλίαν, τὴν Μακεδονίαν καὶ τελευταῖον τὴν Κρήτην κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Γερμανῶν κατὰ τὸ 1941.

Πλὴν ὅμως τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς ὁ συγγραφεὺς ἔχει ἐμφυτον καὶ τὴν στιχουργικὴν δεξιότητα τῶν Κρητῶν στιχουργῶν, ἡ ὁποία καὶ τὸν ὥθησε πολλὰ ἐκ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, εἰς τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος, νὰ ἐκθέσῃ εἰς ὁμοιοκαταληκτοὺς στίχους, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι μὲν ἐδημοσιεύθησαν, ἄλλοι δὲ μένουσι εἰσέτι ἀδημοσίεστοι. Ἐν τῶν γεγονότων τούτων, τὸ ὁποῖον συνδέεται μὲ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν τοῦ συγγραφέως, ὑπῆρξε καὶ ὁ Μακεδονικός Ἀγὼν, τὸν ὁποῖον ἀνέλαβε νὰ περιγράψῃ εἰς τὸ παρὸν στίχου ῥοήμα.

Ὁ συγγραφεὺς εἰς τὸν βραχὺν πρόλογόν του γράφει μετὰ πολλῆς μετριοφροσύνης ὅτι «τὸ βιβλίον του δὲν διαλαμβάνει ὑπὸ τὸν τίτλον του οὐτε ἐξαντλεῖ τὸ θέμα τῆς μεγαλειώδους Μακεδονικῆς ἐποποιίας, ἀλλ' ἀναφέρεται εἰς ὅσα πρόσωπα, γεγονότα καὶ πράγματα ἐγνώρισε, ἀντελήφθη καὶ ἔζησε ἀπὸ τῆς σκοπιάς του ὁ ἴδιος, εἴτε ὡς αὐτόπτης μάρτυς εἴτε μετασχὼν αὐτῶν», εὐχεται δὲ «ὅπως ἄλλοι πλατύτερα καὶ γενικώτερα διερεχόμενοι τὸ νευραλγικὸν αὐτὸ κεφάλαιον τῆς Νεο-Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, συμπληρώσουν δεόντως τὴν πενιχράν του προσωπικὴν εἰσφοράν.»

Παρ' ὅλην ὅμως τὴν μετριοφρονα δήλωσιν τοῦ συγγραφέως τὸ βι-